

1. Mõisa nimi: S ä ä s e m õ i s
2. Mõisa liik: karjamõis
3. Asukoht: Rakvere raj. Tamsalu k/n.
4. Valdaja, kasutaja: Põdrangu sovhoos

5. Kaitse alla võetavad hooned:

a) ettepanekud:

peahoone

b) põhjendused:

Juugendarhitektuuri kohtame meie vabariigi mõisates suhteliselt harva. Rakvere rajoonis saame arvestada vaid Neemuti, Roela-Uuemõisa ning Sääsega. Kuna viimased kaks on ehitatud karjamõisatesse, on nad rohkem villad kui klassikalised mõisamajad. Sääse peahoone on püstitatud 1909-1913. aastate vahel. Mõisa valdajaks oli tollal Tamsalu lubjavabrikant J. Limberg. Hoone on ebasümmeetrilise kavatisega, üks tiib kahe-, teine ühekorruseline, väljaehitustena eenduvad väikesed trepikojad ning polügonaalne klaasveranda. Hoonet vormivad baroklikult voolutjad frontoonid, neist suurim on pööratud esifassaadile. Muudest elementidest nimetatagu ovaalseid aknaid, ažuurset rõdurinnatist ning väikese varikatusega peast. Detailikäsitluses on ilmselt tunda nn. heimatstiili mõju, mis sobis tollase püüdega intiimsusele ning maalilisusele.

Hoone on mitu aastat seisnud pooltühi, kuid senini heas seisundis. Mõnedel andmetel alustatakse peatselt tema kohandamist Põdrangu sovhoosi muuseumiks. Kena mõisamaja ja park oleksid kenaks täienduseks kaasaegsele maa-asulale.

- c) fotod: 1. Peahoone. Vaade esifassaadile.
2. Hoone välisuks.

Koostajad: KRPI grupijuht, ajaloolane

A. Hein

VAMKI juhtiv inspektor

K. Tilk

1

2